

The logo for Colo, consisting of the word 'Colo' in a blue, sans-serif font, oriented vertically inside a yellow speech bubble shape.

Colo

samenwerkende
kenniscentra voor
beroepsonderwijs
en bedrijfsleven

Colo Barometer

van de stageplaatsen- en leerbanenmarkt

**Instromers
mbo hebben
het moeilijk**

oktober 2009 Jaargang 3

In dit nummer:

**peiling oktober 2009
trends arbeidsmarkt
trends stagemarkt**

Instromers mbo hebben het moeilijk

In oktober 2009 neemt het aantal leerbanen en stageplaatsen snel af en het beeld wordt voor 2010 steeds somberder. Zonder de maatregelen van de bedrijfstakken gericht op het behouden van leerplaatsen en zonder het stage- en leerbanen offensief was de terugval nog veel groter geweest. Nieuwe jongeren in opleiding schuiven de stageperiodes vooruit en dat maakt het probleem voor 2010 alleen maar groter.

Met de toegenomen stagevraag uit het competentiegericht beroepsonderwijs en uit vmbo en hbo wordt de stagemarkt van 2010 een verdringingsmarkt. Tegelijk vrezende alle sectoren vanwege de vergrijzing ernstige personeelstekorten na de crisis. De oplossing op de korte termijn is doelmatige benutting van het bestaande aanbod. Stagemarkt.nl als centraal communicatiemiddel is daarbij onmisbaar en zorgt voor de noodzakelijke afstemming tussen bedrijven, leerlingen en scholen. Oplossing voor de lange termijn is drastische uitbreiding van het aantal leerbedrijven en leerplaatsen en het bevorderen van leerplaatsen via cao-afspraken. Aan het begin van het nieuwe schooljaar lijkt het stage- en leerbanen offensief zijn vruchten af te werpen. De branches hebben het afgelopen halve jaar stevig geïnvesteerd in bedrijfstakregelingen om hun personeel in opleiding te kunnen behouden en de overheid heeft via het stage- en leerbanen offensief in het actieplan jeugdwerkloosheid het doelmatige gebruik van het beschikbare volume sterk verbeterd. Alle bedrijfstakken vrezende onvoldoende personeel te hebben na de crisis om de uitstroom van de grijze golf te kunnen compenseren. De beschikbaarheid

van stageplaatsen en leerbanen blijft door de genomen maatregelen bij de start van het opleidingsjaar nog redelijk in stand, maar de verwachtingen voor 2010 zijn niet gunstig. De ouderejaars kunnen hun leerplaatsen redelijk goed behouden maar de nieuwkomers treffen een veel krappere leerplaatsenmarkt aan. De bbl leerlingen die bij de start van hun opleiding een leerplaats moeten hebben vinden vooral op de lagere niveaus in een aantal sectoren moeilijker een plaats. De kenniscentra schatten de afname op ongeveer 16% (27.000 plaatsen) van het totaal, al kan dat percentage in sommige sectoren nog veel hoger oplopen. Het gaat dan om de sectoren transport, bouw, mobiliteit, zorg en grafimedia. Ruim 20.000 leerlingen verloren hun leerbaan in de loop van dit jaar en zijn bemiddeld naar een opleiding in een ander bedrijf of een andere sector. De deelname aan bol opleidingen groeit omdat die over het algemeen pas in een later stadium van de opleiding een stageplaats behoeven. Dit uitstel van de stagevraag plus de groeiende stagebehoefte bij het hbo en vmbo maakt van de stagemarkt in 2010 een vechtmak met een flinke verdringing aan de onderkant. De zorgleerlingen en de jongeren die zich willen kwalificeren op niveau 1 en 2 worden hiervan de dupe. Uitbreiding van het aantal leerbedrijven en leerplaatsen en veel aandacht voor de moeilijk plaatsbare doelgroepen wordt het motto voor 2010.

Groeiende vraag

De groei van de vraag naar stageplaatsen en leerbanen vloeit voort uit het belang dat in het totale beroepsonderwijs wordt gehecht aan het werkend leren. De uitdagingen van de beroepspraktijk worden steeds meer

de focus van het beroepsonderwijs en de werkomgeving wordt steeds beter benut als leeromgeving. Bij de invoering van het competentiegericht middelbaar beroepsonderwijs in augustus 2010 zal dat leiden tot een grotere vraag in het mbo naar leerplaatsen. In het vmbo wordt de voortijdige schooluitval met succes bestreden door het aanbieden van leerwerktrajecten in de vorm van Vakcolleges en VM2 experimenten. Die groeien met enkele duizenden leerlingen per jaar. Daarnaast blijken snuffelstages in het vmbo veruit de beste vorm van beroepenoriëntatie. Ook in het hbo is het ontwikkelen van competenties steeds belangrijker binnen de opleidingen en de stagevraag groeit ook daar. Het bedrijfsleven zelf is niet ongelukkig met die groeiende aandacht voor het werkend leren en beschouwt het inmiddels als de belangrijkste vorm van personeelswerving maar het kost steeds meer moeite om vraag en aanbod zowel kwalitatief als kwantitatief

6650 KLEDINGZAKEN HEBBEN EÉN DING GEMEEN.

EEN STAGIAIR.

Al meer dan 100.000 bedrijven werken aan de toekomst en bieden samen zo'n 400.000 stageplaatsen aan. Zij combineren ervaring met talent zoals stagiair/leerling. Manon Luca met hun stagier. Zorg dat de kennis en ervaring van u en uw bedrijf niet verloren gaan en profiteer tegelijk van de vele voordelen van een stagier. Stel ook een stageplan op voor uw leerbaan aan. Wilt u ervaring tellen? Ga naar www.stagemarkt.nl, het initiatief van de samenwerkende kenniscentra.

ervaring tellen
STAGEMARKT.NL
Initiatief van de samenwerkende kenniscentra

Rol overheid

De rol van de overheid als inspirator, stimulator en good practice bij het stimuleren van leerplaatsen mag niet worden onderschat. Er zijn voor de overheid verschillende wegen om te stimuleren leerplaatsen beschikbaar te stellen. Dat kan via informatiecampagnes, via fiscale stimuleringsmaatregelen of via het maximaliseren van het aantal stageplaatsen en leerbanen bij overheidsinstellingen zelf. Goede voorbeelden zijn: de bestekvoorwaarde dat er leerlingen op de werken moeten worden opgeleid bij de uitgifte van Bouw- en Infrawerken door de gemeente Den Haag en de CAO afspraak tussen werkgevers en werknemers in het voortgezet onderwijs dat er 500 extra stageplaatsen zullen worden gerealiseerd bij het onderwijsondersteunende personeel.

op elkaar af te stemmen. Coördinatie van de stagevraag en van de benadering van het bedrijfsleven is noodzakelijk om die afstemming te kunnen behouden. De werkgeverscampagne “& Stagiair” moet leiden tot een groei van het aantal leerbedrijven.

Krimp aanbod

Het mbo had in het afgelopen opleidingsjaar rond de 170.000 leerlingen met een betaalde leerbaan. Dat aantal krimpt met ongeveer 16% of 27.000 plaatsen. Die krimp is het gevolg van het afnemende aanbod en aan de verschuiving van bbl naar bol. De beschikbaarheid van leerplaatsen verschilt sterk per sector. In de mobiliteitsbranche is die met 34% afgenomen maar in de techniek en de voedselindustrie is nog steeds een overschot. De sectoren met overschotten zien die overigens wel verminderen.

Cijfers

De prognoses in het voorjaar 2009 gingen uit van een dreigend tekort van 130.000 stageplaatsen en leerbanen. Dat cijfer was gebaseerd op de verwachting van de groeiende vraag naar leerplaatsen in het onderwijs en de oplopende schaarste in het aanbod. Het cijfer is opgebouwd uit het mogelijk wegvallen van circa 55.000 bestaande leerbanen als gevolg van de economische crisis, vooral aan de onderkant van het mbo. Vooralsnog is dit beperkt gebleven tot 27.000. Daarnaast is rekening

gehouden met een toename van circa 50.000 leerlingen in het mbo. Daar komt bij de opvang van 25.000 nieuwe traineebanen voor mbo-ers die niet verder kunnen of willen studeren, maar ook geen reguliere baan kunnen vinden. Beide laatste groepen melden zich eind 2009, begin 2010 op de stage- en leerbanenmarkt.

Vermijding

Leerlingen reageren adequaat op berichten over de beschikbaarheid van leerplaatsen en houden er in hun keuzegedrag rekening mee. De instroom in opleidingen met een problematisch stage- en leerbanen aanbod loopt terug. De bouw heeft haar instroom in de bbl-opleidingen met 50% zien afnemen. Evenwicht in de beschikbaarheid van leerbanen kan dus ook duiden op verminderd leerlingenaanbod. De gevolgen daarvan zullen over enkele jaren zichtbaar zijn in de vorm van krapte op de arbeidsmarkt.

Creativiteit

Krapte in de beschikbaarheid van leerplaatsen stimuleert het doelmatige gebruik ervan. Opleidingen die met tekorten worden geconfronteerd proberen zoveel mogelijk leerlingen van de beschikbare plaatsen gebruik te laten maken. Het verschijnsel duo-leerbanen komt in een aantal branches voor waarbij twee leerlingen gebruik maken van één leerbaan. Waar de leerbaan 4 dagen per week omvat wordt die uitgebreid naar 5 dagen. Bedrijven en scholen zoeken verder

Kwetsbare doelgroep

Voor de kwetsbare doelgroepen die de aansluiting met de arbeidsmarkt missen is de opleiding Arbeidsmarktgekwalificeerd Assistent opgezet, waarvoor de kenniscentra bijna 40.000 leerbedrijven hebben geaccrediteerd. Circa 9.400 leerlingen namen het afgelopen cursusjaar deel aan deze mbo-opleiding. Daarnaast hebben we te maken met andere “zorgleerlingen” die een specifieke opvang en begeleiding door het leerbedrijf behoeven. Voorbeeld hiervan zijn de circa 12.500 deelnemers met een extra zorgvraag, die we op alle niveaus in het mbo tegenkomen. Voorkomen moet worden dat deze doelgroepen tussen wal en schip raken. De regeling Stagebox biedt daartoe goede mogelijkheden.

naar alternatieven die de leerplaats zo dicht mogelijk benaderen zoals praktijkwerkplaatsen of leerbedrijven waar praktijkvervangend onderwijs wordt georganiseerd.

Leerbanen en stageplaatsen

Waar in de barometer de term leerbaan wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die meestal vorm krijgt in bbl opleidingen: 4 dagen werken met een arbeidsovereenkomst en 1 dag naar school. Waar stageplaats wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die meestal vorm wordt gegeven in de bol opleiding: een periode van een aantal weken tot een half jaar onafgebroken werkzaam in een bedrijf, maar zonder arbeidsovereenkomst op enig moment tijdens de opleiding. Waar leerplaats wordt gebruikt, wordt beide bedoeld: een beschikbare plaats bij een bedrijf voor een leerling. Traineeplaatsen zijn werkervaringsplaatsen van beperkte duur voor jongeren die op de arbeidsmarkt niet terecht kunnen. Zij volgen wel een vorm van scholing maar dat hoeft geen formele beroepsopleiding te zijn.

Actieplan jeugdwerkloosheid

De start van het actieplan jeugdwerkloosheid van het kabinet heeft gezorgd voor een stroomversnelling in regie en aanpak en voor een goede focus op de problematiek. Tal van sectoren hebben sectorale plannen ontwikkeld om de beschikbaarheid van leerplaatsen te verzekeren zodat de sector voorzien blijft van voldoende instroom om de vergrijzing in de sectoren te compenseren. Daarnaast heeft de aanpak in het actieplan geleid tot een versterking van de regionale partijen overheid, scholenveld en bedrijfsleven en vooral tot een veel snellere aanpak van geconstateerde knelpunten. De kenniscentra houden per convenantgemeente de tekorten aan leerplaatsen bij en hebben 30 coördinatoren aangesteld om de samenwerking van de kenniscentra op die schaal te begeleiden. Afspraken met het UWV WERKbedrijf over de samenwerking in de regio's zijn gemaakt, ook voor de vervulling van de vacatures bij bedrijven. De regie en de slagkracht om problemen aan te pakken is daarmee sterk toegenomen.

	Regio 1 Noord	Regio 2 Oost	Regio 3 Middenwest	Regio 4 Noordwest	Regio 5 Zuidwest	Regio 6 Zuidoost
Bouw	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Versectoren detailh.,grooth. en ind.	Green	Light Green	Light Green	Light Green	Blue	Dark Blue
Installatie-, elektro- en metaaltechniek	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
Economisch-administratief	Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Blue	Light Blue
ICT	Blue	Light Blue	Blue	Light Blue	Blue	Light Blue
Veiligheid	Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Blue	Light Blue
Uitgeven, vormgeven en printmedia	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
AV, Multimedia en gaming	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Artiesten, theater en evenementen	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Kapper	Dark Blue	Yellow	Light Green	Yellow	Blue	Dark Blue
Schoonheidsspecialist	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Pedicure	Blue	Yellow	Blue	Orange	Blue	Light Blue
Detailhandel Food/Non Food	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Groothandel Food/Non Food	Yellow	Blue	Blue	Blue	Yellow	Blue
Textielindustrie	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
Mode-industrie	Orange	Orange	Orange	Yellow	Orange	Orange
Afbouw en Onderhoud	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
Reclame en Presentatie	Blue	Blue	Light Green	Blue	Blue	Blue
Schoonmaak en glazenwassen	Blue	Blue	Light Green	Blue	Blue	Blue
Zorg	Blue	Dark Blue	Green	Green	Light Blue	Light Green
Welzijn	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Dokter-/apotheek-/tandartsassistenten	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Sport	Light Blue	Light Green	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Hout en Meubel	Light Green	Blue	Blue	Green	Blue	Red
Transport en Logistiek	Yellow	Orange	Yellow	Blue	Blue	Orange
Scheepvaart	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
Carrosserie	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
Procestechniek	Light Green	Light Green	Green	Light Green	Light Green	Yellow
Laboratoria	Light Green	Light Green	Blue	Blue	Blue	Blue
Fotonica	Blue	Blue	Blue	Green	Blue	Blue
Gezondheidstechniek	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green
Creative en Ambachtelijke techniek	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green
Horeca	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Bakkerij	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Toerisme	Dark Blue	Dark Blue	Blue	Green	Dark Blue	Yellow
Facilitaire dienstverlening	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Mobiliteit	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Groene ruimte	Dark Blue	Light Blue	Green	Green	Green	Green
Bloemen en Tuincentra	Dark Blue	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue	Green	Light Blue
Voedingsindustrie	Green	Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green
Plantenteelt	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Dierverzorging	Red	Blue	Orange	Red	Blue	Red
Veehouderij en Paardenhouderij	Green	Green	Light Green	Light Green	Light Green	Green

Kenniscentrum bij deze branche

Aantal leerbedrijven per kenniscentrum*

Fundeon	11.482
SVO	3.419
Kenteq	16.583
ECABO	43.876
GOC	6.140
KOC	8.576
KC Handel	38.214
Savantis	8.888
Calibris	44.467
SH&M	3.000
VTL	4.436
VOC	1.839
KC PMLF	3.258
SVGB	3.057
Kenwerk	16.144
Innovam	9.105
Aequor	21.686
Totaal	244.170

Legenda

- er zijn meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal leerlingen
- over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, bij sommige opleidingen is er evenwicht
- over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen
- de vraag naar en het aanbod aan stageplaatsen en leerbanen zijn in evenwicht
- over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er een tekort
- over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen
- over het algemeen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er evenwicht
- er is een tekort aan stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal leerlingen

* In dit aantal zijn de leerbedrijven die bij meerdere kenniscentra erkenningen hebben vaker meegeteld. Het totaal aantal unieke leerbedrijven in juni 2009 is 202.219.

Regioverdeling Nederland

- 1 Regio Noord
- 2 Regio Oost
- 3 Regio Middenwest
- 4 Regio Noordwest
- 5 Regio Zuidwest
- 6 Regio Zuidoost

(bron: Colo)

Barometer

Vier keer per jaar brengt Colo de partijen in het veld van arbeidsmarkt en beroepsonderwijs op de hoogte van de actuele stand van zaken op de stageplaatsen- en leerbanenmarkt. De eerste Barometer kwam uit in augustus 2006. Alle Barometers kunt u vinden op colo.nl. Ruim 800 medewerkers van de zeventien kenniscentra verzamelen de informatie die leidt tot 258 brancheregioscores van 43 branches in zes districten. De vorige rapportage was in juni 2009. De volgende Barometer komt uit in december 2009.

Arbeidsmarkt

Eind september is duidelijk dat de totale werkgelegenheid aan het krimpen is. De overheidssector groeit nog zeer bescheiden, maar bij de industrie bouw, handel, horeca, vervoer en financiële en zakelijke diensten daalt het aantal banen.

Jongeren zijn het grootste slachtoffer van de dalende werkgelegenheid. Die daling zal zich in 2010 nog stevig voortzetten. Hoewel het aantal openstaande vacatures flink is teruggelopen blijven er sectoren met mogelijkheden voor nieuwe toetreders op de arbeidsmarkt, zoals in de voedingsindustrie, de agrarische sector en de horeca.

Zorg, welzijn en sport

Instellingen in de zorg en welzijn zijn voorzichtiger bij de aanname van nieuw personeel. Zij vragen zich vooral af hoe het goede personeel kan worden gevonden. Het gaat dan vooral om sociaal-agogen op niveau 4 en zorgpersoneel op niveau 3 en 4. (bron: Calibris)

Technisch vakmanschap

Voor de technische sector blijven de arbeidsmarktperspectieven voor de langere termijn goed, vanwege de vervangingsvraag. Op dit moment is er geen krapte meer aan personeel. Voor middelbaar opgeleiden zijn de kansen gunstiger dan voor lager opgeleiden. In de installatieberoepen is de situatie voor werkzoekenden iets beter dan in de metaal- en elektroberoepen. (bron: Kenteq)

Economisch-administratieve sector, ICT en Veiligheid

Het werk in de bouw, reisbranche en make- laars- en notariskantoren loopt terug voor de administratieve beroepen, terwijl het werk bij gerechtsdeurwaarders en incasobureaus toeneemt, onder meer in regio's Noord en Noordwest. De arbeidsmarkt voor ICT, voor de hogere niveaus, vooral applicatieontwikkelaar, is gunstig. Voor de beveiligingsberoepen zijn er geen tekorten op de arbeidsmarkt. (bron: ECABO)

Handel en Textiel

Het aantal vacatures in handel en textiel is fors gedaald ten opzichte van vorig jaar. Bepaalde branches uit de non-food, zoals voor wonen, mode, wit- en bruingoed hebben last van de recessie. Ondanks dat geven een aantal bedrijven nog steeds aan dat zij voor sommige beroepen moeite hebben om personeel te vinden. Dit kan kwantitatief zijn (te weinig aanbod van kandidaten) of kwalitatief (kandidaten die solliciteren, voldoen niet aan de gestelde eisen). In de mode-industrie blijft het moeilijk om bepaalde vacatures op te vullen, zoals voor medewerker mode/maaktleding. (bron: KC handel)

Voedsel en leefomgeving

De voedingsindustrie kent een structureel personeelstekort. Ook bij de open en bedekte teelt is er te weinig gekwalificeerde instroom in de sector. De milieuoopleidingen leveren te weinig deelnemers aan de bedrijven. Sommige andere groene opleidingen kampen met een negatief imago waardoor deelnemers deze opleidingen mijden terwijl er vraag is naar deze beroepen op de arbeidsmarkt zijn. (bron: Aequor)

Uiterlijke verzorging

Er is sprake van een grote doorstroom van personeel in de kappersbranche, waardoor er vraag blijft naar kappers, vooral op niveau 3. De beroepsgroep in de voet- en schoonheidsverzorging bestaat voornamelijk uit zzp-ers, waardoor behoefte aan nieuw personeel moeilijk in kaart te brengen is. (bron: KOC)

Bouw, Infra en Hout en Meubel

De bouwsector staat onder druk door stagnatie in de nieuw- en utiliteitsbouw, maar biedt tegelijkertijd kansen voor bedrijven in de infra, verbouw-, renovatie- en onderhoudsmarkt. De werkgelegenheid in de timmerindustrie en houthandel neemt af. In de meubelindustrie en interieurbouw lijkt de situatie minder ernstig. (bron: Fundeon en SHM)

Grafimedia

De werkgelegenheid voor grafici is momenteel ongunstig, de werkloosheid en onderlinge concurrentie nemen toe. De vraag naar lager en middelbaar vaktechnisch personeel voor printmedia (drukken, printen, nabewerking/binderij) zal na de crisis flink toenemen. Op lange termijn is het perspectief positief vanwege de vergrijzing. (bron: GOC)

Specialistische en Ambachtelijke beroepen

Er is ondanks een daling van het aantal vacatures sprake van een structureel tekort aan personeel in de gezondheidstechniek. Het perspectief voor hoger gediplomeerd personeel is gunstig (bijv. opticiens en audiciens). Er is beperkte ruimte voor jonge vakmensen binnen de creatieve en ambachtelijke techniek. (bron: SVGB)

Afbouw en Onderhoud, Schoonmaak, Presentatie en Communicatie

Tot 2012 wordt een daling verwacht van de werkgelegenheid in de sectoren Schilderen, onderhoud en afbouw. Daarna zal de vraag weer toenemen. Op middellange termijn is er vraag naar schilders als gevolg van de vergrijzing. In de sector presentatie bestaat de komende jaren behoefte aan tentoonstellingsbouwers. De sector Schoonmaak en Glazenwassen biedt momenteel voldoende perspectief voor gekwalificeerde en ongekwalificeerde werkzoekenden (bron: Savantis)

Mobiliteit en Carrosserie

Het aantal vacatures in de personenwagen- en vooral de truckbranche is landelijk fors gedaald, maar voor ervaren en goed gekwalificeerd personeel zijn banen beschikbaar. Dit geldt vooral voor gekwalificeerd personeel vanaf niveau 3 in de personenwagenbranche. Het perspectief voor gekwalificeerde technici en commercieel personeel binnen fietsbedrijven is gunstig. Bedrijven worden terughoudend met het aannemen van personeel in de carrosseriebranche. (bron: Innovam en VOC)

Proces- Laboratoriumtechniek en Fotonica

De sector maakt nu een moeilijke tijd door. Er zijn wel branches binnen het transport waar het nog goed gaat (food, bevoorrading supermarkten, koelvervoer). De verwachting op de lange termijn is een groot tekort aan medewerkers door vergrijzing en een aantrekkende economie. (bron: KC PMLF)

Transport en Logistiek

Bij transport, logistiek en havenbedrijven wordt geconstateerd dat het aanbod aan werk minder is en daardoor ook de vraag naar personeel. In de scheepvaart is de vervoersmarkt zowel in de binnenvaart als in de zeevaart slecht. (bron: VTL)

Horeca, Bakkerij, Toerisme en Facilitaire dienstverlening

In de horeca is zowel op korte als lange termijn sprake van een tekort aan gekwalificeerd personeel vanaf niveau 2, vooral kok en gastheer/-vrouw. Daarnaast zijn er goede baankansen in de sector Fastfood-service. (bron: Kenwerk)

Proces-, Laboratoriumtechniek en Fotonica

Fotografiebedrijven met een winkel hebben het moeilijk, er zijn daar weinig vacatures. In de procestechniek zijn er minder vacatures voor niveau 1 en 2 medewerkers. De vraag naar operators op niveau 4 blijft groot. In de laboratoriumtechniek heerst evenwicht, al vertoont ook hier de vraag naar personeel op niveau 2 een dalende lijn. (bron: KC PMLF)

Stage- en leerbanenmarkt

Onder invloed van de crisis loopt de beschikbaarheid van stage- en leerplaatsen snel terug. Dit geldt vooral voor de niveaus 1 en 2. De bedrijfstakken investeren in jongeren en verrichten extra inspanningen om stageknelpunten te voorkomen. Dat lukt maar voor een deel. Tekorten aan leerplaatsen worden voor een deel opgevangen door een doelmatiger gebruik en door uitstel van de stageperiode. Daarmee verschuift het probleem naar 2010. Knelpunten doen zich voor in vrijwel alle sectoren. Van de tekorten aan stageplaatsen worden vooral kwetsbare leerlingen de dupe. Leerlingen op niveau 4 moeten steeds vaker concurreren met hbo-stagairs.

Zorg, welzijn en sport

Voor de meeste opleidingen in de zorg zijn er nog voldoende stageplaatsen beschikbaar. In sommige studierichtingen zoals sociaal-maatschappelijke dienstverlening en sociaalcultureel werk, is er sprake van een tekort. Ook voor opleidingen in de sport zijn er stageknelpunten. (bron: Calibris)

Techniek

Bedrijven zijn terughoudender met het aanbieden van bpv-plaatsen. Toch blijkt uit de peiling van augustus 2009 dat de helft van de leerbedrijven onbezette bpv-plekken heeft. Die zijn zowel in de installatietechniek, de elektrotechniek als de metaal te vinden. Het komt vooral aan op het goed matchen van deelnemers en bedrijven. Leerlingen op de hogere niveaus (3-4) vinden gemakkelijker een bpv-plaats. (bron: Kenteq)

Economisch-administratief, ICT en beveiliging

Er zijn te weinig stageplaatsen voor de economisch administratieve opleidingen op niveau 1 en 2. Bij ICT is er een tekort aan stageplaatsen voor leerlingen in de opleidingen particulier digitaal onderzoeker (niveau 4) en medewerker ICT (niveau 2). Leerbedrijven geven de voorkeur aan ICT leerlingen vanaf niveau 3. Voor de veiligheidsberoepen is er een tekort aan stageplaatsen voor bol leerlingen in de opleiding particuliere beveiliging (niveau 2). Ook is er een tekort aan stageplaatsen voor leerlingen in de opleiding medewerker toezicht en veiligheid (niveau 2). (bron: ECABO)

Detailhandel en Groothandel

Ondanks de crisis zijn een groot aantal leerbedrijven nog steeds bereid leerlingen op te leiden. Sommige branches zijn hard geraakt door de economische recessie zoals de wonen branche. In de detailhandel is daardoor een tekort aan stageplaatsen. De instroom van leerlingen in opleidingen als manager wonen en interieuradviseur neemt sterk toe zodat er stagetekorten ontstaan. In de richtingen groothandel en internationale handel dreigt een stagetekort voor leerlingen in de opleiding tot vestigingsmanager groothandel. Mbo-ers en hbo-ers kunnen bij dezelfde groothandelsbedrijven terecht. Daar vindt verdringing plaats door hbo-stagairs. (bron: KC Handel)

Textielindustrie en Mode-industrie

Voor opleidingen textiel- en mode industrie zijn er waarschijnlijk tekorten. Zoals het er nu naar uitziet is het wenselijk om vooral voor kwalificaties op mbo niveau 3 en 4 meer leerbedrijven te erkennen. Het is opvallend dat in de Mode- en Interieurindustrie in verhouding veel leerlingen worden opgeleid ten opzicht van het aantal zittende medewerkers. De vraag is of deze studie te populair is t.o.v. de kansen op de arbeidsmarkt. Dit wordt door KCH nog nader onderzocht. (bron: KC Handel)

Afbouw en Onderhoud, Schoonmaak, Presentatie en Communicatie

Voor creatieve beroepen in de reclame, presentatie en communicatie zijn nog voldoende stageplaatsen beschikbaar. De gevolgen van de crisis zijn duidelijk merkbaar

in de richtingen schilderen, onderhoud en afbouw. De branches hebben maatregelen genomen om voldoende leerplaatsen in het nieuwe schooljaar aan te bieden. Om met opleidingen op de niveaus 1 en 2 te starten zijn in de schoonmaak en het glazenwassen extra leerplekken geworven. (bron: Savantis)

Mobiliteit

Naar verwachting zal het aantal beschikbare leerplaatsen in de personenwagen- en truckbranche met ruim 30 procent dalen. Er is vooral een leerbanentekort op niveau 2. Op niveau 3 en 4 is het perspectief iets gunstiger, maar de behoefte aan nieuwe bbl'ers is fors teruggelopen. Door de verwachte toename van het aantal bol-leerlingen (met een paar procent) zijn er meer stageplaatsen nodig. Dit kan, gebaseerd op cijfers van juni 2009, leiden tot een tekort van zeker 1.000 stageplaatsen. De grootste tekorten zullen ontstaan op niveau 1 en 2. Er zijn goede kansen op leerbanen in de tweewielerbranche (niveau 2). De branche heeft ook behoefte aan hoger geschoolde medewerkers (niveau 3), hiervoor bestaat momenteel nog geen opleiding. Verwacht wordt dat deze opleiding vanaf volgend schooljaar aangeboden kan worden. (bron: Innovam)

Verssectoren

In de verssectoren zijn voldoende leerplaatsen beschikbaar. (bron SVO)

Transport, logistiek en scheepvaart

In de transport en logistiek hebben bedrijven over het algemeen onvoldoende werk om stages aan te bieden. In de scheepsbouw en de binnenvaart ontstaat onder invloed van de crisis een tekort aan leerplaatsen. Bedrijven zijn terughoudend om leerlingen aan te nemen. In de koopvaardij, visserij en de waterbouw is juist sprake van een overschot aan leerplaatsen. (bron VTL)

Carrosserie

In de richtingen autospuiten, autoschadeherstel en carrosseriebouw dreigt een tekort aan leerbanen voor bbl leerlingen op niveau 2. Dit geldt ook voor het geringe aantal bol leerlingen in de richtingen autospuiten en autoschadeherstel. Bedrijven zijn terughoudend om stagairs aan het nemen. De leerbedrijven worden door de

brancheorganisatie gemotiveerd om de instroom van jongeren op peil te houden. Na de crisis zal er als gevolg van de vergrijzing en ontgroening weer een grote behoefte aan personeel zijn. (bron VOC)

Voedsel en leefomgeving

Het aantal deelnemers in de groene opleidingen stijgt. Vooral nieuwe opleidingen zoals vormgever leefomgeving zijn populair. Dit vereist extra inspanningen om geschikte leerbedrijven te werven. Door de crisis is er in een aantal regio's een tekort aan leerplaatsen. Voor leerlingen in de populaire opleiding diervverzorging is er een tekort aan stageplaatsen. Hierdoor zijn er meer deelnemers dan stageplaatsen en zijn de arbeidsmarktperspectieven ongunstig voor leerlingen. (bron Aequor)

Bouw

De bouw is een conjunctuurgevoelige sector. Het aantal leerlingen in de bbl neemt af, terwijl het aantal leerlingen in de bol toeneemt. Vooral in het noordoosten zijn er stageknelpunten. De bedrijfstak verricht steeds meer inspanningen om het aantal leerplaatsen op peil te houden. Opleidingsbedrijven in het noorden krijgen leerlingen moeilijk uitgeplaatst. Door de vergrijzing wordt de bouwsector in de toekomst geconfronteerd met een schrijnend tekort aan personeel. (bron Fundeon)

Kappers, schoonheidsspecialistes en pedicures

Voor leerlingen in de nieuwe opleiding schoonheidsverzorging op niveau 4 zijn onvoldoende leerplaatsen beschikbaar. Voor bol leerlingen in de kappersopleidingen is het lastig een stageplaats te vinden. Als gevolg van CAO afspraken ontvangen bol leerlingen een hogere stagevergoeding. Kappersbedrijven zijn door de hogere kosten waarschijnlijk terughoudend stagairs aan te nemen. De verwachting is dat het aantal bol leerlingen in de kappersopleiding zal afnemen. (bron KOC)

Horeca, Bakkerij, Toerisme, en Facilitaire dienstverlening

Voor leerlingen in de opleidingen horeca-ondernemer en middenkaderfunctionaris toeristische informatie zijn in een aantal

regio's stagetekorten. Vooral voor de middenkaderfunctionaris toeristische informatie is de vraag naar leerplaatsen groter dan het aanbod. (bron: Kenwerk)

Grafimedia

Het aantal leerlingen dat een opleiding in de podium- en evenemententechniek volgt is sterk gegroeid. Toch zijn hier nog geen stagetekorten zichtbaar. Voor de opleiding Gaming zijn door extra wervingsinspanningen ruim voldoende stageplaatsen beschikbaar. (bron: GOC)

Hout en Meubel

Voor leerlingen in de opleidingen meubelmaker op niveau 2 en allround interieurbouwer op niveau 3 ontstaan stagetekorten. De grootste stageknelpunten zijn in het zuidoosten van Nederland. (bron: SH&M)

Proces- Laboratoriumtechniek en Fotonica

Er zijn stagetekorten voor niveau 4 leerlingen in de opleidingen tot beeldtechnicus, cameraman en lichttechnicus. Voor mbo leerlingen treedt soms een verdringingseffect op door hbo-stagairs. Dit geldt voor leerlingen in de opleiding medisch laborant op niveau 4. (bron: KC PMLF)

Specialistische beroepen

In de gezondheidstechniek en creatief-ambachtelijke techniek zijn, ondanks de economische recessie, voldoende stageplaatsen en leer-werkbanen beschikbaar. (bron: SVGB)

WAT NOU STAGE?
REGEL HET GEWOON ZELF

AAN DE SLAG MET **STAGEMARKT.NL**

190.000 400.000
OCCUPATIONEN IN OPLEIDINGEN
OCCUPATIONEN IN OPLEIDINGEN

Kansrijke beroepen

Beroep	Niveau	Sector
Aankomend verkoopmedewerker	1	Handel en textiel
Assistent bouwinfra	1	Bouw en infra
Voedingsoperator	2	Voedsel en leefomgeving
Medewerker buitenruimte	2	Voedsel en leefomgeving
Monteurs	2	Bouw en infra
Schoenhersteller	2	Specialistische beroepen
Fietstechnicus	2	Mobiliteit en carrosserie
Autospuiter	2	Mobiliteit en carrosserie
Chauffeur openbaar vervoer	2	Transport en logistiek
Kok	2	Horeca
Gastheer/-vrouw	2	Horeca
Productiemedewerker versindustrie	2	Verssector
Productiemedewerker versdetailhandel	2	Verssector
Verkoopmedewerker vers	2	Verssector
Verzorgende	3	Zorg en welzijn
Eerste monteur werktuigkundige installaties	3	Technisch Vakmanschap
Commercieel medewerker binnendienst	3	Economisch-administratief
Verkoopspecialist(eerste verkoper)	3	Handel en textiel
Allround Voedingsoperator	3	Voedsel en leefomgeving
Monteurs en machinisten	3	Bouw en infra
Eerste autotechnicus	3	Mobiliteit en carrosserie
Kok	3	Horeca
Gastheer/-vrouw	3	Horeca
Verpleegkundige	4	Zorg en welzijn
Sociaal pedagogisch werker	4	Zorg en welzijn
Servicemonteur installatietechniek	4	Technisch Vakmanschap
Secretaresse	4	Economisch-administratief
Applicatieontwikkelaar	4	Economisch-administratief
Technoloog voedingsindustrie	4	Voedsel en leefomgeving
Leidinggevende meubelindustrie	4	Hout en meubel
Kaderfunctionaris infra	4	Bouw en infra
Audicien	4	Specialistische beroepen
Operator C	4	Proces- en lab.techniek

Tekorten aan leerplaatsen

Beroep	Niveau	Sector
Assistent mobiliteitsbranche	1	Mobiliteit
Zorghulp	1	Zorg en welzijn
Aankomend voorbereider	1	Carrosserie
Arbeidsmarktgekwalificeerd Assistent	1	Economisch-administratief
Autotechnicus	2	Mobiliteit
Bedrijfsautotechnicus	2	Mobiliteit
Revisietechnicus	2	Mobiliteit
Chauffeur goederenvervoer	2	Transport en logistiek
Logistiek medewerker	2	Transport en logistiek
Helpende Zorg en Welzijn	2	Zorg en welzijn
Autoschadehersteller	2	Carrosserie
Autospuiter	2	Carrosserie
Caravanhersteller	2	Carrosserie

vervolg tabel Tekorten aan leerplaatsen

Beroep	Niveau	Sector
Carrosseriebouwer	2	Carrosserie
Medewerker diervverzorging	2	Voedsel en leefomgeving
Basis medewerker mode/maatkleding	2	Handel en textiel
Timmerkracht primair	2	Bouw en infra
Metselaar primair	2	Bouw en infra
Administratief medewerker	2	Economisch-administratief
Secretarieel medewerker	2	Economisch-administratief
Bedrijfsadministratief medewerker	2	Economisch-administratief
Medewerker ICT	2	Economisch-administratief
Meubelmaker/scheepsinterieur	2	Hout en meubel
Verkoopadviseur mobiliteitsbranche	3	Mobiliteit
Dierverzorger	3	Voedsel en leefomgeving
Gespecialiseerd dierverzorger (Hoefsmid)	3	Voedsel en leefomgeving
Middenkaderfunctionaris milieu en ruimte	3	Voedsel en leefomgeving
Allround medewerker mode/maatkleding	3	Handel en textiel
Allround Timmerkracht	3	Bouw en infra
Metselaar allround	3	Bouw en infra
Allround meubelmaker	3	Bouw en infra
Technisch specialist bedrijfsauto's	4	Mobiliteit
Werkplaatsmanager bedrijfsauto's	4	Mobiliteit
Verkoopleider personen- en bedrijfsauto's	4	Mobiliteit
Koopvaardij officier kleine schepen	4	Transport en logistiek
Visserij officier	4	Transport en logistiek
Maritiem waterbouwer	4	Transport en logistiek
Sport en Bewegen	4	Zorg en welzijn
Vormgever leefomgeving (arrangeur, vormgever)	4	Voedsel en leefomgeving
Vormgever leefomgeving (ondernemer bloemist)	4	Voedsel en leefomgeving
Dierenassistent paraveterinair	4	Voedsel en leefomgeving
Dierenhouder (Manager diervverzorging)	4	Voedsel en leefomgeving
Districtsmanager (Interieuradviseur)	4	Handel en textiel
Manager handel (manager wonen)	4	Handel en textiel
Specialist mode/maatkleding	4	Handel en textiel
Commercieel medewerker productie	4	Handel en textiel
Medewerker design (medewerker styling)	4	Handel en textiel
Medewerker design (CAD stylist)	4	Handel en textiel
Particulier digitaal onderzoeker	4	Economisch-administratief
Allround schoonheidsspecialist	4	Uiterlijke verzorging
Horecaondernemer/manager	4	Horeca
Middenkaderfunctionaris toeristische informatie	4	Reizen
Beeldtechnicus	4	Fotonica
Cameraman	4	Fotonica
Lichttechnicus	4	Fotonica

Colo is de vereniging van zeventien samenwerkende kenniscentra. Voor meer dan 40 branches verbinden zij bedrijfsleven, arbeidsmarkt en beroepsonderwijs. Kenniscentra werken landelijk én regionaal als strategische partners voor ministeries, gemeenten, sociale partners en beroepsonderwijs.

Colo

Postbus 7259, 2701 AG Zoetermeer

T [079] 329 40 00 F [079] 351 54 78

www.colo.nl

Uitgave

© Colo, Zoetermeer, oktober 2009

Redactie en vormgeving

Colo, Zoetermeer

Drukwerk

Bestezet, Zoetermeer

Voor meer informatie

over stageplaatsen- en leerbanenmarkt:

Will Seignette (Colo)

[079] 329 40 31

[06] 513 375 31

over de arbeidsmarkt:

Ruud Baarda (Colo)

[079] 329 40 32

[06] 533 213 00

Aequor

Voedsel en leefomgeving
www.aequor.nl

Calibris

Zorg, Welzijn en Sport
www.calibris.nl

ECABO

Economie, administratie,
ICT en veiligheid
www.ecabo.nl

Fundeon

Bouw en infra
www.fundeon.nl

kenniscentrum
goc
Weten werkt

Grafimedia
www.goc.nl

innovam
GROEP

Mobiliteit
www.innovam.nl

KCH
Kenniscentrum
Handel

Handel
www.kchandle.nl

kenteq
Kenniscentrum
voor Technisch Vakmanschap

Technisch vakmanschap
www.kenteq.nl

kenwerk
Leren in de praktijk

Horeca, bakkerij,
reizen en recreatie,
facilitaire dienstverlening
www.kenwerk.nl

KOC
NEDERLAND

Uiterlijke verzorging
www.koc.nl

KENNISCENTRUM
PMLF

Proces-, milieu-,
laboratoriumtechniek
en fotonica
www.pmlf.nl

SAVANTIS

Afbouw en onderhoud,
presentatie en
communicatie
www.savantis.nl

SH&M
Stichting Hout & Meubel

Hout en meubel
www.shm.nl

svgb
kennis- en
opleidingen
centrum

Creatieve techniek,
ambachtelijke techniek
en gezondheidstechniek
www.svgb.nl

svo
Merken met vers leer je bij svo

Foodsector
www.svo.nl

VOC
VAKOPLEIDING CARROSSERIEBEDRIJF

Carrosserie
www.vocar.nl

VTL

Transport en logistiek
www.vtl.nl